

Tószegi Zsuzsanna

Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ

A digitalizálás és a szerzői jogok

A TMT már több ízben foglalkozott az új szerzői jogi törvény könyvtári vonatkozásaival. Az eddig megjelent cikkeket jogtudósok tollából olvashattuk – most azonban a szerzői jogi előírásokat naponta alkalmazó szakember írta meg a lehető legközérthetőbb formában mindazokat a tudnivalókat, amelyek ismerete elengedhetetlenül fontos a digitalizálási tevékenységhez. A téma jelentőségét fokozza, hogy 2003 végén a szerzői jogi törvényt több helyen is módosították, amely érinti a közgyűjteményekben folyó digitalizálási tevékenységet, illetve az internetes tartalomszolgáltatást.

Az elmúlt évek során egyre több közgyűjtemény kezdett hozzá a dokumentumok digitalizálásához. Sajnos, a tapasztalatok azt igazolják, hogy nagyon sokan csak kevés és pontatlan információkkal a birtokukban vágunk bele a korábbi gyakorlattól eltérő tevékenységbe, a digitalizálásba, illetve a digitalizált művek közzétételébe.

Alapelvként leszögezhetjük: egyetlen közgyűjtemény sem engedheti meg magának, hogy ne jogkövető magatartást tanúsítson (vagy a másik oldalról közelítve a kérdést: egy közgyűjtemény nem követhet el jogsértést).

Nem állíthatjuk, hogy a szerzői jogok szabályrendszere egy szempillantás alatt átlátható, de a legfontosabb elvi és gyakorlati tudnivalókat könnyen el lehet sajátítani. Az alábbiakban ehhez kívánunk segítséget nyújtani a digitalizálás, az internetes tartalomszolgáltatás és a CD-ROM-kiadás terén szerepet vállaló közgyűjteményi szakembereknek.

A legfontosabb tudnivalók a szerzői jogról

A munka megkezdése előtt a legfontosabb kérdés, hogy a digitalizálásra kiválasztott mű a szerzői jogi törvény alapján *védtetnek minősül-e*, és ha igen, akkor fennáll-e még a védelem, azaz az adott műre vonatkozó *védelmi idő* nem telt-e le.

Szerzői jogi védelemben részesül minden olyan *egyéni, eredeti alkotás*, amely *egy vagy több szerző szellemi, művészi teljesítményeként jött létre*. A szerzői jog a művet annak létrejöttétől kezdve védi – anélkül, hogy a művet regisztrálni kellene. (Jegyezzük meg, hogy a „létrejövétel” fontos krité-

rium, amelyhez a művet valamilyen hordozóra rögzíteni kell, de „létrejön” a szerzői mű akkor is, ha nyilvánosan elhangzik. Fontos tudni azt is, hogy az ötlet, az elgondolás, eljárás, elv, működési módszer vagy matematikai művelet nem részesül szerzői jogi védelemben.) Nem állnak védelem alatt az eredeti folklór alkotásai sem, de a folklór ihletésű egyéni alkotásokat védi a törvény.

A szerzői jog két részre oszlik:

- a személyhez fűződő jogra és
- a vagyoni jogra.

A *személyhez fűződő jog* – amely *nem ruházható át* – a következőkből tevődik össze:

- a név feltüntetésének, a szerzői minőség elismerésének a joga;
- a nyilvánosságra hozatal és a visszavonás joga;
- a mű sérthetlenségének a joga.

(Ezek közül az első, a névhez és a szerzői minőséghez fűződő jog nem évül el a védelmi idő lejártá után sem!)

A *vagyoni jog* – amely bizonyos esetekben átruházható – a következőkre terjed ki:

- a szerző a műve felhasználásáért anyagi ellenszolgáltatásra jogosult;
- a szerzői jogot a szerző kedvezményezettje örökölheti.

A vagyoni jogok a védelmi időn belül vannak érvényben – szerzői művek esetében ez általában a *szerző halálától számított 70 év*. (Részletesebben lásd A *védelmi idő* c. fejezetben.)

A vagyoni jogok között szereplő „*mű-felhasználás*”-on a következők értendők:

- a többszörözés,
- a terjesztés,
- a nyilvános előadás,
- a nyilvánossághoz közvetítés,
- az átdolgozás és
- a kiállítás.

A szomszédos (kapcsolódó) jogok

A szerzői joggal szomszédos jogok azokat illetik meg, akik a *szerzői mű nyilvános előadásában, a nyilvánossághoz való közvetítésében stb. jelentős szerepet játszanak*. A szerzői jog szempontjából ún. „szomszédos jogi” védelemben részesülnek az előadók, a hangfelvétel-előállítók, a rádiós és televíziós szervezetek, valamint a filmfelvétel-előállítók.

A szomszédos jogokra vonatkozó *védelmi idő a mű nyilvánosságra kerülésétől számított 50 év*.

Az adatbázisok, adattárak jogi védelme: a sui generis jog

2002. január 1-jétől kezdve a jelentős ráfordítással létrehozott adattárak, adatbázisok, gyűjteményes művek (például a folyóiratok) ún. sui generis (vagyis sajátos jellegű, önálló) jogvédelem alatt állnak. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az adatbázis egészének, vagy jelentős részének* a felhasználása csakis a jogtulajdonos írásbeli hozzájárulásával történhet. Rendszeres és ismételt felhasználás esetén az adatbázis kisebb (a törvény szerint „jelentéktelen”) része is csak engedéllyel használható fel. (Az adatbázis jogtulajdonosának az számít, aki az adatbázist jelentős ráfordítással hozta létre.)

A sui generis adatbázis védelmi idő az *utolsó jelentős módosítástól számított 15 év*.

A felhasználási szerződés

Ha valaki akár többszörözni, akár a nyilvánossághoz közvetíteni akar egy – a védelmi időn belül lévő – szerzői művet, *jogviszonyba* kerül a jogtulajdonosokkal, és ezáltal a mű *felhasználójává* válik.

A felhasználás feltételeit írásba foglalt szerződésben kell kötelezően rögzíteni. A szerződést a jogtulajdonos (a szerző vagy jogutódja) és a felhasználó (a kiadó, a tartalomszolgáltató stb. vezetője) írja alá.

A szerződés tartalmát a törvény kötelezően nem írja elő, de ajánlatos, hogy az alábbiak szerepeljenek benne:

- a szerződő felek azonosítására alkalmas adatok;
- a szerződés tárgya (a szerzői mű megnevezése);
- a mű eredetiségére vonatkozó nyilatkozat (a jogtulajdonos kijelenti, hogy a mű eredeti szellemi termék, amelynek a felhasználási jogaival rendelkezik);
- a felhasználás köre (internet, intranet, CD-ROM stb.);
- a felhasználás ideje (ameddig a felhasználó jogosult a mű felhasználására: a felhasználás egyszeri, többszöri vagy folyamatos);
- a vagyoni jogokra vonatkozó megállapodás (a szerzői jogdíj mértéke, a fizetés módja).

Amennyiben a digitalizálásra szánt műhöz előadóművészi és/vagy közvetítői teljesítmény is kapcsolódik, a szomszédos (kapcsolódó) jogok tulajdonosaival is kell felhasználási szerződést kötni.

A védelmi idő

2002-től kezdve a védelmi időszakot egységes elvek alapján számítják. A védelmi időszak számításának a kezdete a törvény által megjelölt esemény (például a szerző halála, az első nyilvánosságra hozatal időpontja stb.) bekövetkezése utáni első év január 1-je.

A *szerzői művekre* vonatkozó védelmi idő: a *szerző halálától számított 70 év*. Több szerző esetén az utoljára elhunyt szerző halálától, ismeretlen szerző esetén a nyilvánosságra hozataltól kezdve számítják a védelmi időt. Ha a név nélkül, vagy rövidített néven megjelent írások szerzője nem állapítható meg, akkor a felhasználóra nézve kedvezőbb, a *nyilvánosságra hozataltól* számított 70 éves védelem alkalmazandó.

Az idegen nyelvről fordított írások esetében a *fordítónak az adott fordításra vonatkozó saját szerzői jogának védelmi idejét külön kell számolni* – mégpedig a fordítóra vonatkoztatva.

A hátrahagyott művekből összeállított kötetek, az ún. *editio princeps kiadások védelmi ideje 25 év*, amely a hátrahagyott művek első jogszerű nyilvánosságra hozóit illeti meg.

* Az szjt. nem rendelkezik arról, mit kell érteni a „jelentős”, illetve a „jelentéktelen” részen.

A szomszédos (kapcsolódó) jogok jogtulajdonosai 50 évig érvényes védelmi időt élveznek. A védelmi idő számításának kezdete:

- a hangfelvételek és a bennük rögzített előadások esetén a hangfelvétel forgalomba hozatala, elkészítése, vagy első nyilvánosságához közvetítése;
- a rögzítetlen előadások esetében az előadás megtartása;
- a rádió- és televízió-műsorszámoknál a műsorszám első sugárzása, átvitele;
- a filmeknél a film forgalomba hozatala, elkészítése, első nyilvánosságához közvetítése.

A sui generis adatbázis-oltalom 15 évig érvényes. A védelmi idő a nyilvánosságra hozataltól, illetve az adatbázis elkészültétől számítódik. A védelmi idő újra kezdődik, ha az adatbázis tartalmát oly módon változtatják meg jelentősen, hogy a megváltoztatott adatbázis önállóan is jelentős ráfordítással előállítottak számít.

A periodikák, adattárak közül csak az 1982. december 31-e után létrehozottak élveznek adatbázis-oltalmat. Az 1983. január 1-je és 2001. december 31-e között létrehozott adatbázisok 1998. január 1-jétől részesülnek 15 éves védelemben.

A védelmi idők lejártával a műveken, produkciókon fennálló vagyoni jog megszűnik, a művek köztulajdonná válnak.

A műfelhasználás esetei

Tekintsük át röviden az szjt. által megnevezett, a művek felhasználására vonatkozó eseteket.

A többszörözés

A korábbi eseteket az új szerzői jogi törvény kibővítette, így 1999-től többszörözésnek minősül:

- a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön, valamint
- a számítógépes hálózaton átvitt művek anyagi formában való előállítása is.

Egyszerűbben fogalmazva: többszörözzük a művet, ha

- a számítógép merevlemezére,
  - bármilyen elektronikus adathordozóra,
  - papírra,
  - mikrofilmre
  - vagy más hordozóra
- másoljuk a műve(ke)t, adatbázis-rekordo(ka)t.

A törvényi előírások szerint a szerzők kizárólagos joga, hogy művük többszörözéséhez hozzájáruljanak. A 2003. évi változások annyiban módosították ezt az előírást, hogy a közgyűjtemények archiválási célra készíthetnek digitális másolatot a jogvédett művekről. (Ez az engedmény teszi majd lehetővé a Nemzeti Audiovizuális Archivum kialakítását.)

A terjesztés

„Terjesztésnek minősül a mű eredeti példányának vagy többszörözött példányainak a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétele forgalomba hozattal vagy forgalomba hozatalra való felkínálással.” [Szt. 23. § (1)]

Az szjt. a könyvtárközi kölcsönzés számára készített másolati példányok terjesztése tekintetében engedményt tesz, amikor ezt a terjesztési módot a szabad felhasználás körébe utalja. (Lásd még A szabad felhasználás c. fejezetet.)

A nyilvános előadás

Az szjt. 2003. évi módosításáig a következő szabályok voltak érvényben: a szerzői jog fogalmi szerint nyilvános előadásnak számított az a művelet is, amikor a műve(ke)t az egyes olvasók a könyvtárban a számítógépes képernyőn tekintik meg. „Előadás különösen (...) a mű érzékelhetővé tétele bármilyen műszaki eszközzel vagy módszerrel, így például (...) a közönséghez közvetített vagy (műpéldányon) terjesztett mű (...) képernyőn való megjelenítése.” [Szt. 24. § (2) b.)] Az szjt. 24. § (1) alapján a szerzők kizárólagos joga, hogy engedélyezzék művük képernyőn való megjelenítését, vagyis: nyilvános előadását.

Már nyilvánosságra hozott zenemű és irodalmi mű esetén a nyilvános előadási jogdíjakat a közös jogkezelő, az ARTISJUS érvényesíti. A jogi helyzet tisztázottsága ellenére a könyvtárakkal szemben a közös jogkezelő nem érvényesített ilyen díjakat.

Kedvező változást hozott a 2003. év végén elfogadott törvénymódosítás, amely az információs társadalom polgárainak érdekeit erőteljesebben érvényesíti a korábbiaknál. Az új rendelkezés értelmében a közgyűjtemények (tehát a korábban kedvezményezett könyvtárak mellé fölzárkózhattak a múzeumok és a levéltárak is) falai között az internetet ugyanúgy lehet használni, mint a közgyűjtemények más hordozókon rögzített dokumentumait.

Internetes tartalomszolgáltatás

Az szjt. a műsorszórásra és az internetes közzétételre a következő kifejezést használja: „nyilvánossághoz közvetítés sugárzással vagy más módon”. A műsorszolgáltatástól eltérően az interneten a műveket és az adatbázisokat a nyilvánosság számára úgy teszik hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai *a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg*. Az internet térhódítása miatt szükségessé vált a hálózati hozzáférést megkülönböztetni a korábban ismert rádió- és televízióműsorszolgáltatástól, hiszen ott a szolgáltató döntésén múlik, mikor mit közvetít, és csak az adó vételkörzetében lehet a műsort fogni. Az interneten viszont a „nyilvánosság tagjai”, vagyis a felhasználók maguk dönthetik el, mikor és honnan keresnek egy adatbázisban, vagy töltenek le az internetről egy művet.

CD-ROM-kiadás

A CD-ROM-kiadás két, külön-külön engedélyt igénylő felhasználást: *többszörözést és terjesztést* jelent. Az szjt. szerint mind a *szervezők*, mind az *adatbázis-előállítók kizárólagos joga*, hogy művük CD-ROM-os kiadását engedélyezzék.

A CD-ROM-ok szerzői jogi szempontból más kategóriába tartoznak, mint az internetes tartalomszolgáltatás. A CD-lemezek „műpéldányai” a hagyományos kereskedelemhez hasonlóan terjesztve jutnak el a vásárlókhöz. Az interneten lévő műveknek viszont nincsenek műpéldányai, így a klasszikus értelemben vett terjesztés sem vonatkozhat rájuk. Mindennek az az egyik következménye, hogy a CD-ROM-okon megjelenő *szervezői művek* esetében nem gyakorolható a közös jogkezelés – kivéve az ún. kisjogos zeneműveket. A korábban már nyilvánosságra hozott, az szjt. 19. §-ának hatálya alá tartozó zeneművek és zeneszövegek hangfelvételen való többszörözési és forgalomba hozatali szerzői engedélye fejében az ARTISJUS közös jogkezelőnek kell jogdíjat fizetni.

Intranetes közzététel

Az intraneten történő közzététel

- egyrészt többszörözés (ez lehet digitalizálás vagy archiválás. Ha az egyik könyvtár által archivált tartalmat egy másik könyvtár akarja felhasználni, az utóbbi szervertől újabb többszörözés valósul meg),
- másrészt (feltehetően) nyilvánossághoz való közvetítés.

Az intranetes közzététel esetében nem mindig egyértelmű, hogy ez *nyilvánossághoz közvetítésnek* minősül-e. Egy kisebb munkahelyi közösség esetén az intranetes elérhetővé tétel valószínűleg nem minősül nyilvánossághoz közvetítésnek, de egy egyetemi intranethálózat már megvalósítja a nyilvánossághoz közvetítést.

Az szjt. alapján mind a *szervezők*, mind az *adatbázis-előállítók kizárólagos joga*, hogy *művük/tevékenységük intraneten történő nyilvánossághoz közvetítését engedélyezzék*.

A szabad felhasználás

A szerzői jog ismer és elismer olyan érdekeket, amelyek a szerzői mű védelmével azonos fontosságúak, és a velük kapcsolatos felhasználások így mentesülnek mind a szerzői jogi engedélykérés, mind a díjfizetési kötelezettség alól. A *szabad felhasználásnak* nevezett kategóriának azonban számos követelménynek kell egyszerre eleget tennie; a felhasználás

- nem jelenthet sérelmet a szerzőre nézve,
- meg kell hogy feleljen a tisztesség követelményeinek,
- közvetve sem szolgálhat kereskedelmi érdeket.

A szabad felhasználás tehát nem arra szolgál, hogy a felhasználónak megkönnyítse az életét, hanem a szerző jogát korlátozza bizonyos más érdekek érvényesülése céljából. Ezért nem lehet a szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezéseket kiterjesztően értelmezni.

A digitális könyvtárban a szabad felhasználás körébe tartozik:

- az archiválási célú másolatkészítés és
- a könyvtárközi kölcsönzés.

Az archiválási célú másolatkészítésre (ide tartozik a digitalizálás is!) vonatkozó szabályok:

- vállalkozási tevékenységen kívüli belső intézményi célra is készíthető másolat, ha az jövedelem-szerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja, és
  - a) tudományos kutatáshoz szükséges,
  - b) tudományos célra vagy a nyilvános könyvtári ellátás céljára készül, vagy
  - c) megjelent mű kisebb részéről, illetve újság- vagy folyóiratcikkről készül.

Archiválási céllal sem szabad azonban másolatot készíteni az építészeti műről, a műszaki létesítményről, a szoftverről és a számítástechnikai eszközzel működtetett adatbázisról.

A fentiek értelmében a kizárólag az interneten létező periodikákat – mivel azok számítástechnikai eszközzel működtetett adatbázisnak tekintendők – az előállító engedélye nélkül nem lehet digitalizálni, archiválni.

A *könyvtárközi kölcsönzés* nemcsak a többszörözést, de – bizonyos korlátok között – a terjesztést tekintve is a szabad felhasználás kategóriájába tartozik. Fontos tudni azonban, hogy könyvtárközi kölcsönzési célra lehet digitalizálni, de az esetleges további felhasználásokhoz (például az olvasók részére digitális másolatok készítéséhez) már engedélyt kell kérni a jogtulajdonostól.

Kitől kell engedélyt kérni?

Ha bosszantani akarnánk a kedves Olvasót, a válasz így szólna: attól függ. Sajnos, a helyzet valóban ilyen bonyolult: ahhoz, hogy a digitalizálásra ki adhat engedélyt, tudnunk kell, mikor hozták nyilvánosságra a digitalizálás alapjául szolgáló művet (mikor jelent meg nyomtatásban stb.).

Ha például a szerző 70 éven belül (tehát a védelmi időn belül) hunyt el, és a digitalizálásra kiszemelt műve a 40-es években jelent meg, vélelmezhető, hogy akkoriban a digitális többszörözésre még nem adhatott felhasználási engedélyt. Azoknak a felhasználási módoknak az engedélyezési joga, amelyekről a felhasználási szerződés nem rendelkezik, visszaszáll a szerzőre (halála után az örökösökre). Mindezekből következik, hogy esetünkben az örökösöktől kell engedélyt kérni a digitalizáláshoz. A 80-as években már előfordult, hogy a kiadó a szerzőkkel a digitális többszörözésre is kötött szerződést, tehát ha ezt a folyóiratot akarjuk digitalizálni, a kiadótól kell megszereznünk az engedélyt.

Közös jogkezelés

A közös jogkezelés lényege, hogy a felhasználás tömegessége és egyidejűsége folytán egyedi jogosításokkal nem kezelhető felhasználásokat mintegy „csokorban” jogosítsa a felhasználó részére. Azokra a műtípusokra, és azokra a felhasználási módokra, amelyekre a közös jogkezelő jogosultsá-

ga kiterjed, valamennyi hazai művet és azt a külföldi repertoárt tudja jogosítani, amelynek adott felhasználására nézve a külföldi, hasonló jogokat kezelő társasággal képviseleti szerződése van. Ezt az engedélyt *kizárólag* a közös jogkezelőtől lehet megszerezni.

Az szjt. a szépirodalmi művek nyilvánosságához közvetítésére vonatkozó *kötelező közös jogkezeléssel* az *ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesületet* ruházta fel. Az ARTISJUS ilyen engedélyt – a sugárzáshoz hasonlóan – csak szépirodalmi művekre adhat, és csak azokban az esetekben, ahol egyedileg nem gyakorolható a szerzői jog. (Az ARTISJUS közös jogkezelése a következő műfajokra terjed ki: vers, mese, elbeszélő költemény, tényirodalom, irodalmi publicisztika, konferanszszöveg, mese, villámtréfa, illetve ezek részletei.)

Nem érvényesül a közös jogkezelés (tehát egyedi megállapodásban kell a felhasználás jogát megszerezni) a színpadra szánt irodalmi művek és a zenedrámái művek (teljes felvétel vagy keresztmetszet), illetve a szakirodalom és a nagyobb terjedelmű, nem színpadra szánt szépirodalmi művek (pl. regény, memoár) nyilvánosságához közvetítésében.

Fontos tudni, hogy a törvény *csak a nyilvánossághoz közvetítésre* ír elő *kötelező közös jogkezelést*, az *irodalmi művek többszörözésére* azonban *nem*. Tehát a jelenlegi jogszabály alapján a *szépirodalmi művek internetes szolgáltatásához két helyről kell engedélyt kérni*: egyfelől az ARTISJUS-tól a nyilvánosságra közvetítéshez, másfelől a digitális többszörözés jogosultjától (a szerzőtől, a jogutód-tól, vagy – ha ezt a jogot felhasználási szerződésben átengedték a számára – a kiadótól).

Közös jogkezelés érvényesül a különböző vizuális művészetek terén is, ahol a *HUNGART (Vizuális Művészek Közös Jogkezelő Társasága Egyesület)* rendelkezik engedélyezési jogokkal. A HUNGART ún. önkéntes közös jogkezelés alapján álló szervezet, a különböző vizuális művek digitális többszörözését (archiválását), CD-ROM-on, intraneten, illetve interneten történő nyilvánosságához közvetítését jogosult engedélyezni.

A *szakirodalomra* – az illusztrációként felhasznált vizuális alkotások kivételével – *nincs közös jogkezelés*, így egyéni felhasználási engedélyekkel kell megszerezni a digitalizálásra, a CD-ROM-on való terjesztésre, illetve az internetes közlésre a jogtulajdonos(ok) engedélyét.

A jogdíjfizetés módja

Ahogy korábban már esett szó róla, a művek felhasználásáért a szerzők anyagi ellenszolgáltatásra jogosultak. A szerzői jogdíj a felhasználás típusától és módjától függően az alábbiak szerint fizetendő:

- a mű többszörözésére a szerzővel (illetve a jogtulajdonossal) kell felhasználási szerződést kötni, és ebben kell megállapodni a jogdíj mértékéről;
- azokon a területeken, ahol van közös jogkezelő, ott a nyilvánossághoz közvetítésért a közös jogkezelő szervezettel kell szerződést kötni, és ezen szerződés alapján kell a jogdíjat megfizetni;
- ahol nincs közös jogkezelés (pl. a CD-ROM-kidrásban, vagy a szakirodalom közzétételében), ott a felhasználási szerződésben erre vonatkozóan is meg kell állapodni a jogtulajdonossal.

Mennyi jogdíjat kell fizetni?

Az egyedi felhasználási szerződésekre nincs kialakult tarifa, ezért minden szerzővel külön-külön kell megállapodni. Javasoljuk azonban, hogy bizonyos műtípusokra és felhasználási esetekre minden közgyűjtemény dolgozzon ki egy tarifarendszert, és ne szubjektív alapon döntsük el, kinek mennyit fizetünk.*

A közös jogkezelő szervezetek minden évben közléseztetik jogdíjközleményeiket, amelyek alapján ki lehet kalkulálni, hogy évente (minden évben újra és újra!) mennyi jogdíjat kell fizetni. A képzőművészeti alkotások díjszabása a HUNGART honlapján található meg (<http://www.kibernet.hu/hungart>). Az ARTISJUS 2003. évi tarifája (http://www.artisjus.hu/dokumentumok/dijak_2003.html) – amelyet a kulturális örökség minisztere hagy jóvá – szépirodalmi művek esetén a következő: havonta 1000 karakterenként 10 forint. Hogy ez mekkora kiadást jelent egy évben, arra csak egyetlen példa: 2003-ban *Kosztolányi Dezső* összes verséért a Neumann-háznak 66 ezer forintot kell fizetnie.

*A Neumann-ház ötféle tarifát fizet. A legelső és a legfelső kategória között ötszörös a különbség. A sorrend a legértékesebb munkával kezdve a következő:

- saját, önálló szerzői munka;
- a kritikai kiadások jegyzetanyaga;
- a kritikai jellegű kiadások jegyzetanyaga;
- szöveggondozás (ezt a tevékenységet a szerzői jog nem ismeri el szerzői tevékenységnek);
- szerkesztés, válogatás.

Beérkezett: 2003. XII. 5-én.

Aranyérmes a BME OMIKK „Csonka János 1852–1939” című CD-ROM-kiadványa

Újabb siker fémjelzi a BME OMIKK Tudománytörténeti Műhelyének kiadványszerkesztői tevékenységét: 2003 végén „*A magyar tudomány és technika nagyjai*” című multimédia-sorozat 3. tagjaként megjelent **Csonka János** című mű a Magyar Taneszközügyártók és Forgalmazók Szövetsége (Hundidac) VI. taneszköz-díjversenyén Arany Díj elismerésben részesült. A hazai oktatási eszközök szakmai minősítésének e legmagasabb fórumát a Hundidac a svájci székhelyű Taneszköz Világszervezet – a Worlddidac – által alapított Wolddidac Díj mintájára hozta létre 1993-ban, s azóta kétév-

ként hirdeti meg. Az eddigi díjversenyeken a Tudománytörténeti Műhely kiadványai nagyon eredményesen szerepeltek: a Millennium tiszteletére 1999-ben megjelent „*Magyarok a világ tudományos-műszaki haladásáért*” című első alkotás Arany Díj, a „*Magyar tudomány és technika nagyjai*” sorozat 1. tagjaként 2000-ben megjelent „*Gábor Dénes 1900–1979*”, és 2. tagjaként 2001-ben megjelent „*Millner Tivadar 1898–1988*” kiadványok Ezüst Díj kitüntetésben részesültek.

(Árkos Iván)

Tagozati vezetők választása az IKSZ-ben

Az *Informatikai és Könyvtári Szövetség* 2003 decemberében tartott togozati ülésén és közgyűlésén a szövetség elnökségi tagjának választotta *Dippold Pétert*, a Könyvtári Intézet igazgatóját. A Tudományos és Szakkönyvtári Tagozat vezetője *Fonyó Istvánné*, a BME OMIKK főigazgatója lett, a

Városi Könyvtári Tagozat élére pedig *Csirmazné Cservenyák Ilonát*, a mezőkövesdi Városi Könyvtár igazgatóját választották a résztvevők.

IKSZ-honlap/

(V. P. É.)